

עסקינן בטינא [שהעפר הוא טיט לח ובלול] שאינו ראוי לכיסוי הדם.

ושוב מקשינן: וכי טינא בר זריעה הוא?

ומשנינן: אלא במתנתא עסקינן.

בקרקע לחה, הראויה לזריעה. אבל אי אפשר לעשות ממנה עפר. לפי שכאשר כותשים אותה, נדבקים גרגריה ומתגבלים זה עם זה. ולכן אינה ראויה לכיסוי.⁽⁴⁾

איתוביה אביי לרבה: תנן: המבשל גיד הנשה בחלב ביום טוב, ואחר כך אוכלו — לוקה חמש מלקיות.

א. לוקה משום שמבשל גיד ביום טוב, ועבר על "לא תעשה כל מלאכה", כי לא הותר משום "אוכל נפש". שהרי גיד הנשה אינו ראוי לאכילה מחמת איסורו.

ב. ולוקה משום שאוכל גיד הנשה.

ג. ולוקה משום מבשל בשר בחלב, דקא עבר על "לא תבשל גדי בחלב אמו".

ד. ולוקה משום אוכל בשר בחלב.

ה. ולוקה משום הבערה ביום טוב, על מה שהבעיר עצים לצורך הבישול.

ואסיק אביי לקושייתו: ואי אמרינן "הואיל" — אהבערה לא ליחייב!?

שכאשר חורש באבנים מקורזלות אין לחייבו על החרישה מלקות, שהרי באבנים הללו שהוא חורש בהן אפשר לכסות מן התורה דם ציפור, כאשר יכתשו אותן בשינוי!?

ומשנינן: הכא במאי עסקינן, בחורש בצונמא [סלע], בשדה מסולעת, שאי אפשר לכתוש את סלעיה, ואינם ראויים לכיסוי הדם.

ותמהינן: וכי שדה צונמא בר זריעה הוא, שיהיה שייך לחייב על חרישה בו משום זריעת כלאים?

ומשנינן: הכא במאי עסקינן, שיש בשדה זו צונמא סלעים מלמעלה, ועפר תיחוח מלמטה, מתחת הצונמא, ופיזור בשדה חרצנים וזרעונים, ובחרישתו הוא מהפך את הזרעים ואת החרצנים אל תוך הקרקע, וחייב משום זריעת כלאיים ומשום זורע ביום טוב.

ותמהה הגמרא: אם כן, הדרא קושיה לדוכתה, מדוע נחייבו על החרישה הזאת משום זורע ביום טוב?

והרי אם אומרים "הואיל" — תיפוק ליה, תוציא ותפטור אותו על החרישה, הואיל ואם יצטרך עפר לכיסוי הדם נמצאת שהיא חרישה הצריכה לענין אוכל נפש, משום שצריך את העפר התיחוח שחורשו לכיסוי הדם.⁽³⁾

אלא, אמר מר בר רב אשי: הכא במאי

מלאכה הצריכה לגופה הויה, וחייב עליה משום זורע בכלאיים וביום טוב.

3. ושוב מיקרי "מלאכה שאין צריכה לגופה".
4. ואין בה כי אם תכלית תיקון הקרקע, ואם כן,